

## Streszczenie

### **Nieformalne tereny zieleni Warszawy. Estetyka krajobrazu niezaprojektowanego**

Niezagospodarowane, opuszczone przestrzenie, powszechnie określane nieużytkami stanowią istotny element krajobrazu miasta. Charakteryzująca je obecność dzikiej przyrody oraz swoboda użytkowania są doceniane przez coraz szersze grupy mieszkańców. Rozprawa doktorska stara się wyjaśnić skąd się bierze rosnąca akceptacja tej formy krajobrazu na przykładzie Warszawy. Badania realizowane były w ramach pięciu obszarów tematycznych. Pierwszy stanowi historyczną analizę publicznych dyskursów związanych z nieformalnymi terenami zieleni w okresie 1945-2020. Drugi dotyczy oddolnych sposobów użytkowania i ich wpływu na kształt krajobrazu. Trzeci opisuje preferencje estetyczne, wskazując elementy krajobrazu szczególnie istotne dla mieszkańców. Czwarty prezentuje oczekiwania społeczne wobec funkcji i formy dla tego typu przestrzeni. Piąty stanowi analizę praktyk i strategii realizowanych w Berlinie i Tallinnie pod kątem możliwości ich wykorzystania w Warszawie i innych miastach. Całość badań wraz z wynikami stara się uchwycić fenomen estetyki krajobrazu niezaprojektowanego formułując wytyczne dla różnych form zarządzania i kształtowania nieformalnych terenów zieleni.

Słowa kluczowe: nieużytki miejskie; tereny niezagospodarowane; rozwój przestrzenny; preferencje estetyczne, estetyka krajobrazu.

## The Summary

### **Informal green areas of Warsaw. The aesthetics of the undesigned landscape**

Undeveloped, abandoned spaces, commonly referred to as wastelands, are an important element of the city's landscape. The presence of wild nature and the freedom of use that is characteristic for informal green areas is appreciated by a growing number of inhabitants. The doctoral dissertation elaborates on the growing acceptance of this landscape form on the example of Warsaw. The research was carried out within five thematic areas. The first is a historical analysis of public discourses related to informal green areas in years 1945-2020. The second concerns bottom-up uses and their impact on the urban landscape. The third one describes aesthetic preferences, pointing to landscape elements that are particularly important to the inhabitants. The fourth presents social expectations regarding the function and form for this type of space. Finally, the fifth is an analysis of practices and strategies implemented in Berlin and Tallinn and their possible implementation in Warsaw and other Polish cities. This research aims to capture the phenomenon of the aesthetics of an undesigned landscape by formulating guidelines for various forms of management and design of informal green areas.

Keywords: urban wastelands; undeveloped spaces; spatial development; aesthetic preferences, landscape aesthetics.